

Bogen har to målgrupper: Augustin-specialister samt læsere med interesse for oldkirkens embedssystem, særligt diakonatet. Anmelderen, der tilhører den sidste gruppe, føler sig godt oplyst af bogen. Det vil Augustin-specialister sikkert også gøre, hvis de har sans for betydningen af Augustins kirkelige medarbejdere. Som professor i Det Nye Testamente og tidlig kristen litteratur i Tilburg har Bart J. Koet både et godt overblik og tekstnære læsninger. Hans mest frapperende, nye resultat er fremhævelsen af brugen af diakoner som kommunikatorer for Augustins teologi. Embedsstrukturen kan let stivne i et bureaukratisk hierarki, men den kan også bruges til at få varetaget praktisk afgørende, kirkelige funktioner.

Hans Raun Iversen

### Arngeir Langås

*Peace in Zanzibar. Proceedings of the Joint Committee of Religious Leaders in Zanzibar, 2005-2013.* Peter Lang 2019. New York/Bern/Berlin/Bruxelles/Oxford/Wien. XXXVIII + 324 s. € 102,50.

Kan samarbete mellan kristna och muslimer bidra till fred i en muslimsk majoritets kontext, och i så fall hur? Detta är utgångspunkt för Arngeir Langås studie av *Juhudi za Viongozi wa Dini kuimarisha Amani* (JVD), en interreligiös kommitté för fred som etablerades i relation till politiska spänningar i Zanzibar 2000. *Peace in Zanzibar* behandlar interreligiösa relationer i en komplex social, kulturell och politisk kontext där religion och muslimsk tillhörighet har varit, och fortsatt är central; på senare tid även starkt kopplad till identitetspolitik och konflikter gällande Zanzibars roll och plats i Förenade Republiken Tanzania. Ansatsen är teologisk, i gränslandet mellan missionsteologi, religionsdialog och praktisk teologi och utforskar genom en historisk och kontextuell analys hur JVDs arbete utformats och vilka metoder som är bäst lämpade för att bedriva fredsarbete över religionsgränser på Zanzibar. Studien bidrar till det alltså begränsade utbud av forskning kring hur relationer mellan muslimer och kristna formas på den Afrikanska kontinenten idag samt adresserar de initiativ för fred som kristna och muslimer de facto är engagerade i.

*Peace in Zanzibar* är skriven ifrån ett inifrånperspektiv. Langås var själv med och bildade kommittén som missionär utsänd av Danmission, och verkade även som lutherska kyrkan i Tanzanias representant i kommittén mellan 2005-2010. Detta ger en unik inblick i de interrelationella processer som format interreligiöst samarbete lokalt såväl som ekumeniska partnerskap internationellt och är en av bokens styrkor men reflekterar också något av dess svaghet. Alltmedan inledningen innefattar en gedigen självreflektion över forskarens roll och positionalitet så kunde samma kritiska position bidragit till analysen av bokens historiska och teologiska delar.

I den övergripande historiska introduktionen (kapitel 3) ges kristendomens (positiva) inflytande på Zanzibar betydande plats; speciellt i relation till avskaffandet av slavhandeln mot 1800-talets slut. Här kunde kristna missioners roll och makt i relation till nya konvertiter nyanseras. Andreana Prichard pekar till exempel i sin bok *Sisters in Spirit* på att integrationen av tidigare slavar in i kristna missionsverksamheter sällan upplevdes som en form av befrielse av slavarna själva, utan sågs som ett skifte ifrån en herre till en annan, vilket i praktiken betydde att konvertiter fortsatte leva under liknande förhållanden (Andreana C. Prichard, *Sisters in Spirit: Christianity, Affect, and Community Building in East Africa, 1860-1970* (East Lansing: Michigan State University Press 2017, 59)).

I kapitel 5 och 6, där frågor som påverkar JVDs (sam)arbete för fred behandlas ifrån en teologisk horisont, tenderar författarens analys att fastna i kommitteens tolkning av situationen. Frågor kring religiös identitet i Zanzibar presenteras som utmaningar för JVDs arbete, och ofta i relation till religiös extremism och var gränserna mellan det politiska och det religiösa överträds. Religiösa grupper utanför JVD (som den muslimska organisationen Uamsho) behandlas som motståndare och del av ett politiskt problem (178f), men JVDs egna politiska roll, med representanter ifrån statliga muslimska institutioner, analyseras inte i samma utsträckning. Den polariserande bilden av JVDs arbete i kontrast till framförallt Uamsho, och respektives position för eller emot fred, belyser snarare att betydelsen av vad fred i Zanzibar innebär och vad fred ska generera är del av motsättningarna i Zanzibar. Genom att lyfta analysen en nivå, och utforskat JVDs kopplingar till politiska aktörer (något JVD har anklagats för s. 224) kunde även kommitteens fredsarbete sättas i en större politisk kontext. Detta är av relevans i relation till bokens konklusion där vikten av ett aktivt engagemang (diapraxis snarare än dialog) och samarbete över skillnader för att i fortsättningen motverka en polarisering av Zanzibars samhälle lyfts fram. Frågan är i vilken grad JVD kan också ses som en polariserande kraft på Zanzibar? Vilka exkluderas i JVDs inkluderande arbete för fred? Bidrar JVD med att förstärka gränser mellan religiösa aktörer; mellan de som ses är för, och de som är emot, fred? Finns det andra mål än fred som skulle kunna föra en aktiv teologi av diapraxis framåt?

*Peace in Zanzibar* styrkor ligger dock i författarens förmåga att föra, presentera och bedriva teologiska reflektioner kring hur religiösa olikheter i praktiken kan förenas mot gemensamma mål. För forskare, lekmän och intresserade i praktisk teologi, missiologi, kristen-muslimska relationer, såväl i Afrika som globalt, så ger Langås en ingående inblick i hur nutida relationer mellan muslimer och kristna tar plats. Det en välkommen bok som belyser hur samtida kristen mission tar form i interreligiösa samarbeten och äntrar en komplex kontext av politiska motsättningar.